

1908060403060012
EXAMINATION OCTOBER 2024
MASTER OF COMMERCE (MARKETING MANAGEMENT)
(THIRD SEMESTER)
MARKETING CHANNELS PAPER - IX

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks : 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination : **MASTER OF COMMERCE (MARKETING MANAGEMENT)(THIRD SEMESTER)**
  - b. Name of the Subject : **MARKETING CHANNELS PAPER - IX**
  - c. Subject Code No : **1908060403060012**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
  3. Figures to the right indicate full marks of the question.
  4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 Answer in Brief:

10

1. Define retailer.
2. What are zero level channels?
3. What do you mean by backward flow?
4. Define Omni channel.
5. Name the intermediaries involved in marketing channels.

Q.2 What are the factors influencing strategic decisions in whole selling? What are the functions performed by marketing channel members?

14

OR

How do channel configurations affect marketing strategy? What are the advantages and challenges of channel integration?

14

Q.3 Explain functions performed by retailers? Discuss the types of retailers in detail.

14

OR

What do you mean by non store retailing? Discuss non store retail formats. 14

Q.4 Write Short Note (Any Two) 12

1. Functions performed by wholesalers?
2. Role of marketing channels.
3. Problems in distribution.
4. Franchising.

*****

Gujarati Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 સંક્ષિપ્તમાં જવાબ લખો: 10

1. રિટેલરને વ્યાખ્યાયિત કરો.
2. શૂન્ય સ્તરની ચેનલો શું છે?
3. પછાત પ્રવાહનો તમારો અર્થ શું છે?
4. ઓમ્ની ચેનલ વ્યાખ્યાયિત કરો.
5. માર્કેટિંગ ચેનલોમાં સામેલ મધ્યસ્થીઓને નામ આપો.

Q.2 સમગ્ર વેચાણમાં વ્યૂહાત્મક નિર્ણયોને પ્રભાવિત કરતા પરિબલો શું છે? માર્કેટિંગ ચેનલના સભ્યો દ્વારા કયા કાર્યો કરવામાં આવે છે? 14

અથવા

ચેનલ રૂપરેખાંકનો માર્કેટિંગ વ્યૂહરચનાને કેવી રીતે અસર કરે છે? ચેનલ એકીકરણના ફાયદા અને પડકારો શું છે? 14

Q.3 રિટેલરો દ્વારા કરવામાં આવતા કાર્યો સમજાવો? રિટેલર્સના પ્રકારોની વિગતવાર ચર્ચા કરો. 14

અથવા

નોન સ્ટોર રિટેલિંગનો અર્થ શું છે? સ્ટોર સિવાયના રિટેલ ફોર્મેટની ચર્ચા કરો. 14

Q.4 ટૂંકી નોંધ લખો: (કોઈપણ બે)

12

1. જથ્થાબંધ વેપારીઓ દ્વારા કરવામાં આવતા કાર્યો?
2. માર્કેટિંગ ચેનલોની ભૂમિકા.
3. વિતરણમાં સમસ્યાઓ.
4. ફ્રેન્ચાઇઝીંગ.

***** END *****

1908060403040010
EXAMINATION OCTOBER 2024
MASTER OF COMMERCE (MARKETING MANAGEMENT)
(THIRD SEMESTER)
CONSUMER BEHAVIOUR PAPER - VII

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks : 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination : **MASTER OF COMMERCE (MARKETING MANAGEMENT)(THIRD SEMESTER)**
  - b. Name of the Subject : **CONSUMER BEHAVIOUR PAPER - VII**
  - c. Subject Code No : **1908060403040010**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
  3. Figures to the right indicate full marks of the question.
  4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 Answer in brief:

10

- (A) What are the trends in consumer behaviour?
- (B) Explain the concept of consumer imagery.
- (C) What is the role of habit in consumer behaviour?
- (D) Define personality and its influence on consumer behaviour.
- (E) What is subculture and how does it affect consumer behaviour?

Q.2 Define consumer memory. Analyse the role of consumer memory in shaping brand loyalty.

14

OR

What is self-image? Discuss the influence of self-image on consumer choices.

14

Q.3 Define consumer behaviour? Explain the concept of cultural influence on consumer behaviour.

14

OR

Evaluate the role of operant conditioning in consumer learning. 14

Q.4 Write Short Notes (Any Two) 12

- (A) External factors in consumer perception
- (B) Classical conditioning
- (C) AIO framework
- (D) Social stratification and its impact on consumer behaviour

*****

Gujarati Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 ટૂંકમાં જવાબ લખો: 10

- (A) ઉપભોક્તા વર્તણૂકમાં શું વલણો છે?
- (B) ઉપભોક્તા ઈમેજરીનો ખ્યાલ સમજાવો.
- (C) ઉપભોક્તાના વર્તનમાં આદતની ભૂમિકા શું છે?
- (D) વ્યક્તિત્વ અને ઉપભોક્તા વર્તન પર તેનો પ્રભાવ વ્યાખ્યાયિત કરો.
- (E) ઉપસંસ્કૃતિ શું છે અને તે ગ્રાહકના વર્તનને કેવી રીતે અસર કરે છે?

Q.2 ગ્રાહક મેમરી વ્યાખ્યાયિત કરો બ્રાન્ડ વફાદારીને આકાર આપવામાં ગ્રાહક મેમરીની ભૂમિકાનું વિશ્લેષણ કરો. 14

અથવા

સ્વ-છબી શું છે? ગ્રાહક પસંદગીઓ પર સ્વ-છબીના પ્રભાવની ચર્ચા કરો. 14

Q.3 ગ્રાહક વર્તન વ્યાખ્યાયિત કરો? ગ્રાહક વર્તન પર સાંસ્કૃતિક પ્રભાવની વિભાવના સમજાવો. 14

અથવા

ઉપભોક્તા શિક્ષણમાં ઓપરેટ કન્ડીશનીંગની ભૂમિકાનું મૂલ્યાંકન કરો. 14

- (A) ઉપભોક્તા ધારણામાં બાહ્ય પરિબલો
- (B) ક્લાસિકલ કન્ડીશનીંગ
- (C) AIO ફ્રેમવર્ક
- (D) સામાજિક સ્તરીકરણ અને ગ્રાહક વર્તન પર તેની અસર

***** END *****

1908060403050011
EXAMINATION OCTOBER 2024
MASTER OF COMMERCE (MARKETING MANAGEMENT)
(THIRD SEMESTER)
RETAIL MANAGEMENT PAPER – VIII

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks : 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination : **MASTER OF COMMERCE (MARKETING MANAGEMENT)(THIRD SEMESTER)**
  - b. Name of the Subject : **RETAIL MANAGEMENT PAPER - VIII**
  - c. Subject Code No : **1908060403050011**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 Answer in brief:

10

- (i) What do you mean by retail management?
- (ii) What do you mean by retail location?
- (iii) Describe positioning and merchandising.
- (iv) What are legal compliances?
- (v) What do you mean by planogram?

Q.2 Describe the retailer as a link between producer and consumer.

13

OR

What are various trends in retail property development in India?

13

Q.3 Explain the objectives of layout and design.

13

OR

- (a) Describe budgeting and planning. 7
- (b) Explain various tools used for visual merchandising. 6

Q.4 Write Short notes (Any two) 14

- (i) size of retail in India
(ii) merchandise display
(iii) communication
(iv) Interior store design

*****

Gujarati Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 સંક્ષિપ્ત માં જવાબ આપો: 10

- I. રીટેલ મેનેજમેન્ટ થી તમારો અર્થ શું છે?
II. છૂટક સ્થાન થી તમારો અર્થ શું છે?
III. સ્થિતિ અને મર્યેન્ડાઇઝિંગનું વર્ણન કરો.
IV. કાનૂની અનુપાલન શું છે?
V. પ્લાનોગ્રામનો અર્થ શું છે?

Q.2 ઉત્પાદક અને ઉપભોક્તા વચ્ચેની કડી તરીકે રિટેલરનું વર્ણન કરો. 13

અથવા

ભારતમાં છૂટક મિલકતના વિકાસમાં વિવિધ વલણો શું છે? 13

Q.3 લેઆઉટ અને ડિઝાઇનના ઉદ્દેશ્યો સમજાવો. 13

અથવા

(a) અંદાજપત્ર અને આયોજનનું વર્ણન કરો. 7

(b) વિઝ્યુઅલ મર્યેન્ડાઇઝિંગ માટે ઉપયોગમાં લેવાતા વિવિધ સાધનો સમજાવો. 6

- (i) ભારતમાં છૂટક વેચાણનું કદ
- (ii) મર્યેન્ડાઇઝ ડિસ્પ્લે
- (iii) સંચાર
- (iv) આંતરિક સ્ટોર ડિઝાઇન

*****END*****

2108060103044004
EXAMINATION OCTOBER 2024
MASTER OF COMMERCE (FINANCIAL & MANAGEMENT
ACCOUNTING) (THIRD SEMESTER)
FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNT - VII

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination: **MASTER OF COMMERCE (FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING) (THIRD SEMESTER)**
  - b. Name of the Subject: **FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNT - VII**
  - c. Subject Code No : **2108060103044004**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 Answer the following questions.

10

- (a) Following are the data on a capital project being evaluated by the management of X Ltd.:

	Project M
Annual cost saving	Rs. 40,000
Useful life	4 years
Internal Rate of return	15%
Profitability Index (PI)	1.064
NPV	?
Cost of capital	?
Cost of project	?
Payback period	?
Salvage value	0

Find the missing values considering the following table of discount factor only

Discount Factor	15%	14%	13%	12%
1 year	0.869	0.877	0.885	0.893
2 year	0.756	0.769	0.783	0.797
3 year	0.658	0.675	0.693	0.712
4 year	0.572	0.592	0.613	0.636
	2.855	2.913	2.974	3.038

(b) Details about the single product manufactured by a company are as under:

Per Unit	Rs.
Selling Price	100
Direct Material	60
Direct Labour	10
Variable Overheads	10

Number of units sold in the year 2012 is 5035. Pursuant to an agreement with the employees union, there would be next year a 10% increase in wages. Work out: -

- (1) How many more units must be sold next year to maintain the previous year's profit?
- (2) Or, by what percentage the selling price has to be increased to maintain the same P/V ratio?

Q.2 A chemical company is considering replacing an existing machine with a costing Rs. 65,000. The existing machine was purchased two years ago for Rs. 28,000 and is being depreciated by the straight line method over its seven-year life period. It can currently be sold for Rs. 30,000 with no removal costs. The new machine would cost Rs. 10,000 to install and would be depreciate over five years. The management believes that the new machine would have a salvage value of Rs. 5,000 at the end of year 5. The management also estimates an increase in net working capital requirement of Rs. 10,000 as a result of expanded operations with the new machine. Tax is imposed on firm at the rate of 55% on normal income and 30% on capital gains. The company's expected profit after-tax for next 5 years with existing machine and with new machine are given as follows:

Year	Expected profit after-tax	
	With existing machine	With new machine
1	2,00,000	2,16,000
2	1,50,000	1,50,000
3	1,80,000	2,00,000
4	2,10,000	2,40,000
5	2,20,000	2,30,000

- (a) Calculate the net investment required by the new machine.
- (b) If the company's cost of capital is 15%, determine whether the new machine should be purchased. (Use net present value method)

Discount Factor	15%
1 Year	0.8696
2 Year	0.7561
3 Year	0.6575
4 Year	0.5718
5 Year	0.4972

OR

A Company is considering two mutually exclusive projects. Project K will require an initial cash investment in machinery of Rs. 2,68,000. It is anticipated that the machinery will have a useful life of ten years at the

end of which its salvage will realise Rs. 20,500. The project will also require an additional investment in cash, Sundry debtors and stock of Rs. 40,000. At the end of five years from the commencement of the project balancing equipment for Rs. 45,000 has to be installed to make the unit workable. The cost of additional machinery will be written off to depreciation over the balance life of the project. The project is expected to yield a net cash flow (before depreciation) of Rs. 1,00,000 annually.

Project R, which is the alternative one under consideration, requires an investment of Rs. 3,00,000 in machinery and as in Project K investment in current assets of Rs. 40,000. The residual salvage value of the machinery at the end of its useful life of ten years is expected to be Rs. 25,000. The annual cash flow (before depreciation) from the project will be Rs. 80,000 per annum for the first five years and Rs. 1,80,000 per annum for the next five years.

Depreciation is written-off by using the straight-line method. The rate of income tax is 50%. The minimum rate of return is calculated at 16%. The present value of Rs 1 at interest of 16% p.a. is 0.862, 0.743, 0.641, 0.552, 0.476, 0.410, 0.354, 0.305, 0.263 and 0.227 for years 1 to 10 respectively.

Which Project is better? Assuming no capital gains taxes, calculate the Net Present Value of each Project.

Q.3 VINAYAK LTD. which produces three products furnishes you the following information for 2011-12:-

14

Particular	PRODUCTS		
	A	B	C
Selling price per unit (Rs)	100	75	50
Profit volume ratio%	10	20	40
Maximum sales potential units	40,000	25,000	10,000
Raw Material content as % of variable costs	50	50	50

The expenses – fixed are estimated at Rs. 6,80,000. The company uses a same raw material in all the three products. Raw material is in short supply and the company has a quota for the supply of raw materials of the value of Rs. 18,00,000 for the year 2011-12 for the manufacture of its products to meet its sales demand

You are required to:-

- Set a product mix which will give a maximum overall profit keeping the short supply of raw material in view.
- Compute that maximum profit.

OR

A review, made by the top management of Sweet and Struggle Ltd. Which makes only one product, of the result of two first quarters of the year revealed the following: -

14

Sales in units	10,000
Loss	Rs. 10,000
Fixed Cost (for the year Rs 1,20,000)	30,000 Quarterly
Variable cost per unit	Rs. 8

A troubled financial manager suggests that the company must achieve at least break-even sales in the second quarter in order to increase sales. Towards this the company should introduce a better packing which will increase the cost by Rs. 0.50 per unit.

The Sales Manager has an alternate proposal. For the second quarter additional sales promotion expenses can be increased to the extent of Rs. 5,000 and a profit of Rs. 5,000 can be aimed at the for the period with increased sales.

The product manager thinks otherwise. To improve the demand, the selling price per unit has to be reduced by 3%. As a result, the sales volume can be increased to attain a profit level of Rs. 4,000 for the quarter.

The Managing Director asks for as a Cost Accountant to evaluate these three proposals and calculate the additional units required to reach their respective targets help him to make a decision.

Q.4 Write short note (any two).

12

- Concept of time value of money
- Scope of corporate social responsibility.
- Future value of money
- Provision of corporate social responsibility as per company act - 2013.

*****

Gujarati Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

10

- X Ltd. ના મેનેજમેન્ટ દ્વારા મૂલ્યાંકન કરવામાં આવી રહેલા મૂડી પરિયોજનાની માહિતી નીચે મુજબ છે.

	પરિયોજના M
વાર્ષિક ખર્ચ બચત	Rs. 40,000
ઉપયોગી જીવન	4 વર્ષ
આંતરિક વળતરનો દર	15%
નફાકારકતા આંક (PI)	1.064

NPV	?
મૂડી પડતર	?
પરિયોજનાની પડતર	?
પરત આપ મુદત	?
ભંગાર મુલ્ય	0

માત્ર વટાવ પરિબલના નીચેના કોષ્ટકને ધ્યાનમાં લઈ ખૂટતી કિંમતો શોધો:

વટાવ પરિબલ	15%	14%	13%	12%
1 વર્ષ	0.869	0.877	0.885	0.893
2 વર્ષ	0.756	0.769	0.783	0.797
3 વર્ષ	0.658	0.675	0.693	0.712
4 વર્ષ	0.572	0.592	0.613	0.636
	2.855	2.913	2.974	3.038

(b) કંપની દ્વારા ઉત્પાદિત કરાયેલ એક પેદાશ વિશેની વિગતો નીચે મુજબ છે:

એકમદીઠ	Rs
વેચાણ કિંમત	100
સીધી માલસામગ્રી	60
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	10
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	10

વર્ષ 2012 માં વેચાયેલા એકમોની સંખ્યા 5035 છે. કર્મચારી યુનિયન સાથેના કરાર અનુસાર, આવતા વર્ષે વેતનમાં 10% વધારો થશે.. ગણતરી કરો

(1) પાછલા વર્ષના નફાને જાળવી રાખવા આવતા વર્ષે કેટલા વધુ એકમો વેચવા પડશે?

(2) અથવા તો, સમાન P/V ગુણોત્તર જાળવવા માટે વેચાણ કિંમત કેટલા ટકા વધારવી પડશે?

Q.2 એક કેમિકલ કંપની હાલના યંત્રને Rs. 65,000 ના ખર્ચે બદલવાનું વિચારી રહી છે. 14

હાલનું યંત્ર બે વર્ષ પહેલાં Rs.28,000 માં ખરીદવામાં આવ્યું હતું અને તેના સાત વર્ષના જીવનકાળ દરમિયાન સીધી લીટીની પદ્ધતિએ ઘસારો લાગુ પડશે. તે હાલમાં Rs.

30,000 માં વેચી શકાય છે અને તેને દૂર કરવાની કોઈ પડતર નથી. નવા યંત્રની સ્થાપના માટે Rs. 10,000 નો ખર્ચ થશે અને પાંચ વર્ષમાં તેને ઘસારા તરીકે માંડી વાળવામાં આવશે. મેનેજમેન્ટ માને છે કે 5 વર્ષના અંતે નવા મશીનની ભંગાર ઉપજ Rs.5,000 હશે. મેનેજમેન્ટનો અંદાજ છે કે નવા મશીન સાથે વધારાની કામગીરીના પરિણામે ચોખ્ખી કાર્યશીલ મૂડીની જરૂરિયાતમાં Rs. 10,000 નો વધારો થશે. પેઠી પર સામાન્ય આવક પર 55% અને મૂડી નફા પર 30% ના દરે કર લાદવામાં આવે છે. હાલના યંત્ર અને નવા યંત્ર સાથે આગામી 5 વર્ષ માટે કંપનીનો અપેક્ષિત કરવેરા પછીનો નફો નીચે મુજબ છે:

વર્ષ	કરવેરા પછીનો નફો અપેક્ષિત	
	હાલના યંત્ર સાથે	નવા યંત્ર સાથે
1	2,00,000	2,16,000
2	1,50,000	1,50,000
3	1,80,000	2,00,000
4	2,10,000	2,40,000
5	2,20,000	2,30,000

- (a) નવા મશીન દ્વારા જરૂરી ચોખ્ખા રોકાણની ગણતરી કરો.
(b) જો કંપનીની મૂડીની કિંમત 15% છે, તો નક્કી કરો કે નવું મશીન ખરીદવું જોઈએ કે નહીં.
(ચોખ્ખા વર્તમાન મૂલ્યની રીતનો ઉપયોગ કરો)

વટાવ પરિબલ	15%
1 વર્ષ	0.8696
2 વર્ષ	0.7561
3 વર્ષ	0.6575
4 વર્ષ	0.5718
5 વર્ષ	0.4972

OR

એક કંપની બે પરસ્પર વિશિષ્ટ પ્રોજેક્ટ પર વિચાર કરી રહી છે. પ્રોજેક્ટ K માટે Rs. 2,68,000 ના યંત્રમાં પ્રારંભિક રોકડ રોકાણની જરૂર પડશે. એવી ધારણા છે

14

કે યંત્ર દસ વર્ષનું ઉપયોગી આયુષ્ય ધરાવશે જેના અંતે તેનું ભંગાર કિંમત Rs. 20,500 થશે. પ્રોજેક્ટ માટે રોકડ, વિવિધ દેવાદારો અને સ્ટોકમાં Rs. 40,000ના વધારાના રોકાણની પણ જરૂર પડશે. પ્રોજેક્ટ શરૂ થયાના પાંચ વર્ષના અંતે, એકમને કાર્યરત રાખવા માટે Rs.45,000 ના વધારાના સાધનોની સ્થાપના કરવાની રહેશે. વધારાની મશીનરીનો ખર્ચ પ્રોજેક્ટના બાકી જીવનકાળ દરમિયાન ઘસારા તરીકે માંડી વાળવામાં આવશે. આ પ્રોજેક્ટથી વાર્ષિક Rs. 1,00,000 નો ચોખ્ખો રોકડ પ્રવાહ (ઘસારો પહેલાં) મળવાનો અંદાજ છે. પ્રોજેક્ટ R, જે વિચારણા હેઠળનો વૈકલ્પિક છે, તેને યંત્રમાં Rs. 3,00,000 ના રોકાણની જરૂર છે અને પ્રોજેક્ટ K ની જેમ Rs. 40,000 ની ચાલુ મિલકતોમાં રોકાણની જરૂર છે. દસ વર્ષના ઉપયોગી આયુષ્યનાના અંતે યંત્રનું શેષ ભંગાર કિંમત Rs. 25,000 થવાનો અંદાજ છે. પ્રોજેક્ટમાંથી વાર્ષિક રોકડ પ્રવાહ (ઘસારા પહેલાં) પ્રથમ પાંચ વર્ષ માટે વાર્ષિક Rs. 80,000 અને આગામી પાંચ વર્ષ માટે વાર્ષિક Rs. 1,80,000 ના દરે મળશે.

ઘસારો સીધી લીટીની પદ્ધતિએ માંડી વાળવામાં આવે છે, આવકવેરાનો દર 50% છે. વળતરનો લઘુત્તમ દર 16% ગણવામાં આવ્યો છે. વાર્ષિક 16% ના વ્યાજ દરે રૂ. 1 નું વર્તમાન મૂલ્ય 1 થી 10 વર્ષ માટે અનુક્રમે 0.862, 0.743, 0.641, 0.552, 0.476, 0.410, 0.354, 0.305, 0.263 અને 0.227 છે.

કયો પ્રોજેક્ટ વધુ સારો છે? કોઈ મૂડી નફો કર નથી એમ ધારીને, દરેક પ્રોજેક્ટના ચોખ્ખા વર્તમાન મૂલ્યની ગણતરી કરો.

Q.3 વિનાયક લિમિટેડ જે ત્રણ ઉત્પાદનોનું ઉત્પાદન કરે છે તે તમને 2011-12 માટે નીચેની માહિતી આપે છે. **14**

વિગત	પેદાશ		
	A	B	C
એકમ દીઠ વેચાણ કિંમત (Rs)	100	75	50
નફો જથ્થા ગુણોત્તર %%	10	20	40
મહત્તમ વેચાણના સંભવિત એકમો	40,000	25,000	10,000
કાચો માલ ચલિત ખર્ચના	50	50	50

ખર્ચ - સ્થિર અંદાજિત Rs. 6,80,000 છે. કંપની ત્રણેય પેદાશોમાં એક જ કાચા માલનો ઉપયોગ કરે છે. કાચા માલનો પુરવઠો માર્યાદિત છે અને કંપની પાસે તેની વેચાણની માંગને પહોંચી વળવા માટે તેની પેદાશોના ઉત્પાદન માટે વર્ષ 2011-12 માટે Rs. 18,00,000 ના મૂલ્યના કાચા માલનો પુરવઠા છે. તમારે જરૂર છે.

- (a) ઉત્પાદન મિશ્રણ નક્કી કરો જે કાચા માલના ઓછા પુરવઠાને ધ્યાનમાં રાખીને મહત્તમ એકંદર નફો આપશે.
- (b) તે મહત્તમ નફાની ગણતરી કરો.

OR

વર્ષના બે પ્રથમ ત્રિમાસિક ગાળાના પરિણામની સ્વીટ એન્ડ સ્ટ્રગલ લિમિટેડના ટોચના મેનેજમેન્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલી સમીક્ષા, જે ફક્ત એક જ પેદાશ બનાવે છે તે નીચે મુજબ છે:-

એકમોમાં વેચાણ	10,000
ખોટ	Rs. 10,000
સ્થિર પડતર (વર્ષ માટે Rs.1,20,000)	30,000 ત્રિમાસિક
એકમ દીઠ ચિલત પડતર	Rs. 8

મુંઝવણ અનુભવતા નાણાંકીય સંચાલક સૂચવે છે કે કંપનીએ વેચાણમાં વધારો કરવા માટે બીજા ત્રિમાસમાં ઓછામાં ઓછું સમતૂટ બિંદુ જેટલું વેચાણ પ્રાપ્ત કરવું જ જોઈએ. આ માટે કંપનીએ વધુ સારું પેકિંગ કરવું જોઈએ જે એકમ દીઠ Rs. 0.50 નો ખર્ચ વધારશે.

વેચાણ સંચાલક પાસે વૈકલ્પિક દરખાસ્ત છે. બીજા ત્રિમાસ માટે વધારાના વેચાણ ઝુંબેશ ખર્ચને Rs. 5,000 ની મર્યાદા સુધી વધારી શકાય છે અને તે સમયગાળા માટે વધેલા વેચાણથી Rs. 5,000ના નફાનું લક્ષ્ય રાખી શકાય છે.

ઉત્પાદન સંચાલક બીજી રીતે વિચારે છે. માંગ સુધારવા માટે એકમદીઠ વેચાણ કિંમત 3% ઘટાડવી પડશે. પરિણામે ત્રિમાસિક ગાળા માટે Rs. 4,000 ના નફાની સપાટી પ્રાપ્ત કરવા વેચાણનું પ્રમાણ વધારી શકાય છે.

મેનેજિંગ ડિરેક્ટર પડતર હિસાબનીશ તરીકે આ ત્રણ દરખાસ્તોનું મૂલ્યાંકન કરવા અને તેમના સંબંધિત લક્ષ્યો સુધી પહોંચવા માટે જરૂરી વધારાના એકમોની ગણતરી કરવા કહે છે જે તેમને નિર્ણય લેવામાં મદદરૂપ બને.

Q.4 ટૂંક નોંધ લખો (કોઈપણ બે)

12

- (a) નાણાંના સમય મૂલ્યનો ખ્યાલ
- (b) કોર્પોરેટ સામાજિક જવાબદારીનો કાર્યક્ષેત્ર.
- (c) નાણાંનું ભાવિ મૂલ્ય
- (d) કંપની અધિનિયમ - 2013 મુજબ કોર્પોરેટ સામાજિક જવાબદારીની જોગવાઈઓ

*****END*****

2108060103055005
EXAMINATION OCTOBER 2024
MASTER OF COMMERCE (FINANCIAL & MANAGEMENT
ACCOUNTING) (THIRD SEMESTER)
FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNT - VIII

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination: **MASTER OF COMMERCE (FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING) (THIRD SEMESTER)**
  - b. Name of the Subject: **FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNT - VIII**
  - c. Subject Code No: **2108060103055005**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

Max. Marks: 50

Q.1 Do as directed.

10

- 1) The following information is available for a company's affairs of last 12 months period.

Sales	Rs. 38,40,000
Selling price per unit	Rs. 20
Variable cost per unit	Rs. 14
Total cost per unit	Rs. 18
Present collection period	01 Month

Company wants to adopt liberal credit standards. As a result average collection period will increase to 2 months. Sales will increase by 25%. Assume 25% as cost of capital. Should the company liberalise the credit terms?

- 2) Company share capital is distributed in Rs. 10 per share. Company granted 5,000 shares worth Rs. 40 per share on 01/04/2023 according to Employees stock option scheme. At that time market value is Rs. 130 per share. A right of using this scheme is between 16/12/2023 to 15/03/2024. Employees only used their right for 4,500 shares and leave right for other shares, company closes his accounts on 31st March. Pass necessary journal entries in the books of the company.

3) State the source of working capital.

Q.2 The following is the balance sheet of Kanha Ltd on 31.03.2024 :

14

Particular	Note no.	Rs.
1. Equity and liabilities: 1) Share holder's funds:		
a) Share Capital: 10,00,000 equity share of 10 Rs fully paid up		1,00,00,000
b) Reserve and Surplus:		
Securities premium		30,50,000
General Reserve		8,75,000
Profit & Loss A/C		6,00,000
2. Non current Liabilities		
a) Long Term borrowing: 9% Debenture		3,75,000
3) Current Labilities:		
a) Trade Payable		3,00,000
		1,52,00,000
2. Assets:		
1) Non Current Assets		
a) Fixed Assets: Tangible assets		
Land & Building		37,50,000
Plant Machinery		56,25,000
Furniture		12,50,000
2) Current Assets		
a) Current Investment		13,50,000
b) Trade receivable		5,85,000
c) Cash and cash equivalent		26,40,000
		1,52,00,000

On 01/04/2024 the company announced the buy back of its 25% equity shares at Rs.20 per share. For that purpose the company sold its entire investments at Rs. 14,65,000 and issued 10,000, 10% preference shares of Rs.100 each. The company utilised 50% of the General Reserve, 100% of the profit & loss account and the rest was taken from the securities premium. Pass necessary journal entries in the book of company and prepare the post but back balance sheet.

OR

The Balance sheet of Shiv Limited as on 31.03.2024 is as under.

PARTICULARS	Note No.	Rs.
1. Equity & Liabilities :		
(4) Share holder's funds:		
(A) Share Capital:		
2,50,000 equity shares of Rs. 10 each Rs. 8 paid up		20,00,000
12% preference share of Rs. 100 each		15,00,000
(B) Reserve & surplus:		
Securities premium		3,00,000
General reserve		7,50,000
Profit & Loss account		5,00,000
2. Non Current Liabilities:		
(A) Long term Borrowing :		
14% Debentures		22,60,000
Bank Loan		15,00,000
3. Current Liabilities :		
Trade Payable:		11,90,000
TOTAL		1,00,00,000
II. Assets:		
1) Non-Current Assets :		
(A) Fixed assets:		
Tangible assets :		
Land and Building		40,00,000
Machinery		20,00,000
(B) Non-current Investments		10,00,000
2) Current Assets:		
(A) Inventories		3,50,000
(B) Trade receivable:		
Debtors		7,50,000
Bills receivable		4,00,000
(C) Cash and Cash equivalents		15,00,000
TOTAL		1,00,00,000

Additional Information :

- 1) On 01-04-2024 the company announced the buy back of its 62,500 equity shares at Rs. 15 per share.

- 2) For that purpose the company issued 2,000, 12% preference shares of Rs. 100 each at a premium of 10%.
- 3) Cash and bank balance of Rs. 17,62,500 to be maintained in the Business.
- 4) Part of Investments were sold at a profit of 25% on cost price.
Pass the necessary journal entries in the Books of the company and prepare the Post buy back Balance Sheet.

Q.3 Krishna Ltd gives you the following information for the year 2023-24.

14

- a) Sales (1,56,000 units) (25% Cash sales and 75% credit sales)
Rs.93,60,000
- b) Cost of raw material is 60% of selling price
- c) Wages per unit Rs.6
- d) Variable overhead costs per unit Rs.1
- e) Fixed overhead cost Rs. 10,00,000
(Including depreciation of Rs. 2,20,000)
- f) Estimated stock level:

Raw material	3 weeks
Work in progress	1 week
(Material 100%, Wages and overhead 50%)	
Finished goods	2 week
- g) Credit allowed to debtors is 4 week
- h) Credit allowed by creditors is 4 week
- i) Payment period for overhead costs 2 weeks
- j) Duration of payment of labour 2 week
- k) Cash on hand requirement Rs.1,00,000

Prepare statement showing the working capital requirement. Assume 52 weeks for a year and 4 weeks for a month. Debtors consider on sales cost.

OR

A perform cost sheet of company is given below.

Particulars	Rs. (Per Unit)
Raw Materials	180.00
Direct Labour	67.50
Overheads	135.00
Total cost (per unit)	382.50
Profit	67.50
Selling price	450.00

The following is the additional information available.

- 1) Raw material are in stock on an average for one month.
- 2) Material are in process on an average for 1/2 month.

- 3) Finish goods are in stock on an average for 1 month.
- 4) Credit allowed by suppliers is 1 month.
- 5) Credit allowed to debtors is 2 months.
- 6) Lag in payment of wages is 1 ½ weeks. While lag in payment of overhead is 1 month.
- 7) One fourth of the output is sold against cash.
- 8) Cash on hand and bank balance is expected to be Rs. 75,000.

You are required to prepare statement showing the working capital need to finance a level of activity of 1,45,600 units of output.

You may assume that production is carried on evenly throughout the year wages and overheads accrue similarly. Assume 52 weeks for a year.

Four weeks time period is equal to one month.

Q.4 Write a short note. (Any three)

12

- 1) Employee Stock Option Plan
- 2) Guidelines for Buyback as per company Act 2013
- 3) Importance of working Capital
- 4) Revaluation of Fixed Assets as per AS 10
- 5) Mode of payment in International Trade.

*****

Gujarati Version

Max. Marks: 50

Q.1 સૂચના પ્રમાણે જવાબ આપો.

10

- 1) એક કંપનીના 12 માસના સમયગાળામાં તેના કાર્યો અંગેની વિગતો નીચે મુજબ છે.

વેચાણ	38,40,000 રૂ.
એકમદીઠ વેચાણ કિંમત	20 રૂ
એકમદીઠ ચલિત ખર્ચ	14 રૂ
એકમદીઠ કુલ ખર્ચ	18 રૂ

વર્તમાન ઉધરાણીનો સમયગાળો .. 1 માસ

કંપની ઉદારનીતિ અપનાવવા માંગે છે. પરિણામે સરેરાશ ઉધરાણીનો સમયગાળો વધીને 2 માસ થાય છે. વેચાણમાં 25% વધારો થસે. રોકાયેલી મૂડી પર વળતર 25% ધારો. શું કંપનીએ ઉદારનીતિ અપનાવવી જોઈએ?

- 2) એક કંપનીની શેરમૂડી શેરદીઠ રૂ.10 ના એક એવા શેરમાં વહેચાયેલી છે. તા. 01/04/2023 ના રોજ કંપની 5000 શેર શેરદીઠ 40 રૂ વેખે કર્મચારી શેર વિકલ્પ યોજના મંજૂર કર્યા ત્યારે આ શેરની બજાર કિંમત 130 રૂ. હતી. આ હકનો ઉપયોગ કરવાની તા. 16/12/2023 થી 15/03/2024 વચ્ચે હતી. કર્મચારીઓએ માત્ર 4,500 શેરનો હકનો ઉપયોગ કર્યો બાકીના શેરનો હક છોડી દીધો.. કંપની

પોતાના હિસાબો 31 મી માર્ચના રોજ બંધ કરે છે. કંપનીના ચોપડે આમનોંધ લખો.

3) કાર્યશીલ મૂડીના પ્રાપ્તિસ્થાનો જણાવો.

Q.2 31 માર્ચ 2024 ના રોજનું કાન્ટા વિ પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

14

વિગત	નોંધ નં	રૂ
1. ઈક્વિટી અને દેવા 1) માલિકીના ભંડોળ a) શેરમૂડી: 10 રૂ નો એક એવા 10,00,000 ઈક્વિટી શેર b) અનામત અને વધારો: જામીનગીરી પ્રીમિયમ સામાન્ય અનામત નફા-નુકશાન ખાતું		1,00,00,000 30,50,000 8,75,000 6,00,000
2) બિન ચાલુ દેવા a) લાંબા ગાળાના ઉછીના નાણાં : 9 %ના ડિબેન્યર		3,75,000
3) ચાલુ દેવા a) વેપારી દેવા:		3,00,000 1,52,00,000
2. મિલકતો 1) બિન ચાલુ મિલકતો a) કાયમી મિલકતો દ્રશ્ય મિલકતો : જમીન મકાન પ્લાન્ટ યંત્રો ફર્નિચર 2) ચાલુ મિલકતો a) ચાલુ રોકાણો b) વેપારી લેણા c) રોકડ અને રોકડ સમકક્ષ		37,50,000 56,25,000 12,50,000 13,50,000 5,85,000 26,40,000
		1,52,00,000

તા. 01/04/2024 ના રોજ કંપનીએ 25% ઈક્વિટી શેર શેરદીઠ રૂ. 20 ની કિમતે પરત ખરીદીની જાહેરાત કરી. આ હેતુ માટે કંપનીએ બધા જ રોકાણો 14,65,000 રૂ. માં વેચી દીધા અને 10,000, 10% ના પ્રેફરન્સ શેર દરેક રૂ.100 ની કિમતે બહાર પાડ્યા.

કંપનીએ નક્કી કર્યું કે સામાન્ય અનામત માંથી 50%, નફા-નુકશાન ખાતામાંથી 100% અને બાકી રકમ માટે જામીનગીરી પ્રીમિયમ નો ઉપયોગ કર્યો. જરૂરી આમનોંધ લખી નવું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

અથવા

શિવ લિ નું તા. 31/03/2024 ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

વિગત	નોંધ નં	રૂ
1 ઈક્વિટી અને જવાબદારીઓ		
1) માલિકીના ભંડોળો		
a) શેરમૂડી		
2,50,000 ઈક્વિટી શેર દરેક રૂ.૦ નો 8 રૂ. ભરપાઈ		20,00,000
12%ના પ્રેફરન્સ શેર દરેક રૂ.100 નો		15,00,000
b) અનામત અને વધારો		
જામીનગીરી પ્રીમિયમ		3,00,000
સામાન્ય અનામત		7,50,000
નફા-નુકશાન ખાતું		5,00,000
2) બિન ચાલુ દેવા		
a) લાંબા ગાળાના ઉછીના નાણાં		
14%ના ડિબેન્ચર્સ		22,60,000
બેન્ક લોન		15,00,000
3) ચાલુ દેવા		
a) વેપારી દેવા		11,90,000
TOTAL		1,00,00,000
2 મિલકતો		
1) બિન ચાલુ મિલકતો		
a) કાયમી મિલકતો		
દ્રશ્ય મિલકતો : જમીન મકાન		40,00,000
ચંત્રો		20,00,000
b) બિન ચાલુ રોકાણો		10,00,000
2) ચાલુ મિલકતો		
a) માલસામગ્રી		3,50,000
b) વેપારી લેણા		

દેવાદારો	7,50,000
વેણી ઢૂંડી	4,00,000
c) રોકડ અને રોકડ સમકક્ષ	15,00,000
TOTAL	1,00,00,000

વધારાની માહિતી

- 1) તા. 01/04/2024 ના રોજ કંપનીએ 62,500 ઈક્વિટી શેર, શેરદીઠ 15 રૂ. ની કિમતે પરત ખરીદીની જાહેરાત કરી.
- 2) આ હેતુ માટે કંપનીએ 2,000, 12% ના પ્રેફરન્સ શેર દરેક રૂ.100 ના 10% પ્રીમિયમે બહાર પાડ્યા.
- 3) ધંધામાં રોકડ અને બેન્ક સિલક રૂ. 17,62,500 રાખવાની છે.
- 4) અમુક રોકાણો પડતર કિમત પર 25% નફો મળે તે રીતે વેચેલ છે.

કંપનીના ચોપડામાં જરૂરી આમનોઘ લખી શેર બાયબેક કર્યા પછીનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

Q.3 કૃષ્ણ લિ તમને વર્ષ 2023-24 ની નીચે મુજબ માહિતી આપે છે.

14

- a) વેચાણ (1,56,000 એકમો- 25% રોકડ અને 75% ઉધાર વેચાણ) 93,60,000 રૂ.
- b) કાયામાલની પડતર વેચાણ મૂલ્યના 60%
- c) મજૂરી પડતર એકમદીઠ 6 રૂ
- d) ચલિત શિરોપરી ખર્ચા એકમ દીઠ 1 રૂ
- e) સ્થાયી શિરોપરી ખર્ચ રૂ 10,00,000
(2,20,000 રૂ ના ઘસારા સહિત)
- f) અંદાજિત સ્ટોકની સપાટી :
કાયો માલસામાન 3 અઠવાડિયા
ચાલુ કામ 1 અઠવાડિયા
(માલસામાન 100%, મજૂરી અને શિરોપરી ખર્ચ 50%)
તૈયાર માલ 2 અઠવાડિયા
- g) દેવાદારોને 4 અઠવાડિયાની શાખ આપે છે.
- h) વેણદારોને 4 અઠવાડિયાની શાખ આપે છે.
- i) શિરોપરી ખર્ચમાં ચૂકવણીનો સમયગાળો 2 અઠવાડિયા
- j) મજૂરી ચૂકવણીનો સમયગાળો 2 અઠવાડિયા
- k) હાથ પર રોકડની જરૂરિયાત 1,00,000 રૂ

કાર્યશીલ મૂડીની જરૂરિયાત દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો. એક વર્ષ માટે 52 અઠવાડિયા ધારો અને 1 મહિના માટે 4 અઠવાડિયા ધારો. દેવાદારો વેચાણ પડતરે ગણો.

અથવા

એક કંપનીની પડતર પત્રકનો નમૂનો નીચે મુજબ છે.

વિગત	એકમ દીઠ રૂ.
કાર્યો માલ	180.00
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	67.50
પરોક્ષ ખર્ચ	135.00
કુલ પડતર (એકમદીઠ)	382.50
નફો	67.50
વેચાણ કિંમત	450.00

વધારાની માહિતી નીચે મુજબ છે.

1. કાર્યોમાલ સરેરાશ એક માસ માટે સ્ટોકમાં રહે છે.
2. અર્થ તૈયાર માલ સરેરાશ 1/2 માસ માટે પ્રક્રિયામાં રહે છે.
3. તૈયાર માલ સરેરાશ 1 માસ માટે સ્ટોકમાં રહે છે.
4. સપ્લાયરોને 1 માસની શાખ આપે છે.
5. દેવાદારોને 2 માસની શાખ આપવામાં આવે છે.
6. મજૂરીની ચૂકવણીનો સમયગાળો 1 ½ અઠવાડિયાનો છે. જ્યારે પરોક્ષ ખર્ચ ચૂકવણીનો સમયગાળો 1 માસનો છે.
7. ઉત્પાદનનો ચોથો ભાગ રોકડમાં જાય છે,
8. હાથ પર રોકડ અને બેન્ક સિલક 75,000 રૂ રહેવાની ધારણા છે.

ઉત્પાદન વાર્ષિક 1,45,600 એકમોનું થશે તેમ ધારીને તમારે કાર્યશીલ મૂડીની જરૂરિયાત દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરવાનું છે.

તમે એમ ધારી શકો કે ઉત્પાદન આખા વર્ષ દરમિયાન એક સરખી રીતે વહેચાયેલું છે. મજૂરી અને પરોક્ષ ખર્ચ તે જ રીતે ચૂકવવાપાત્ર બને છે. તથા ચાર અઠવાડિયાની મુદત બરાબર 1 માસ થાય છે. એક વર્ષ માટે 52 અઠવાડિયા ધારો.

Q.4 ટુકનોંધ લખો. (કોઈ પણ ત્રણ)

12

- 1) કર્મચારી શેર વિકલ્પ યોજના
- 2) બાયબેક અંગે કંપનીધારા ની કલમ 2013 ના માર્ગદર્શક સૂચનો
- 3) કાર્યશીલ મૂડીનું મહત્વ
- 4) હિસાબી ધોરણ 10 મુજબ કાયમી મિલ્કતોનું પુનઃ મૂલ્યાંકન
- 5) આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારમાં ચૂકવણીની રીતો

*****END*****

2108060103066006
EXAMINATION OCTOBER 2024
MASTER OF COMMERCE (THIRD SEMESTER)
FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING - IX

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks:50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination: **MASTER OF COMMERCE (FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING) (THIRD SEMESTER)**
  - b. Name of the Subject: **FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING - IX**
  - c. Subject Code No: **2108060103066006**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max. Marks:50]

Q.1 Give the answer as per instruction (Any Two) .....

10

- A. Fill up missing figures in following given statement of actual profit and re-prepare a statement of actual profit:

Statement of Actual Profit

Particular	Apparent Profit Rs.	Profit in Opening Stock Rs.	Profit in Closing Stock Rs.	Difference Rs.	Actual Profit Rs.
Process - 1	(?)	-	-	-	(?)
Process - 2	25,000	2,500	(?)	(?)	25,500
Process - 3	(?)	6,250	(?)	-2500	35,000
Finished Stock	50,000	(?)	11,250	(?)	46,250
	1,18,750	(?)	(?)	(?)	1,13,000

- B. From the following information, prepare statement of equivalent units:

The details of Process - A are as follows:

- (1) Opening stock of WIP - ..... (?)
 Degree of completion:
 Material..... 90%
 Direct Wages 60%
 Overheads 50%
- (2) Units introduced into this process ..... 6000 units
- (3) Units scrapped 250
 Degree of completion:

Material.....	100%
Wages.....	80%
Overheads.....	70%
(4) Units of abnormal gain.....	250
(5) Normal loss is 10% of production	
(6) Closing stock of WIP-.....	2000 units
Degree of completion:	
Material.....	100%
Wages.....	75%
Overheads	60%

C. Importance of Activity Based Costing

Q.2 One product passes through three processes before transferred to finished stock.....The following information obtained from the books of Shree Gajanand Ltd for the month of March 2024.

14

Particulars	Process - J	Process - O	Process - Y	Finished stock
Opening stock (Rs.)	60,000	50,000	55,000	2,00,000
Direct Materials (Rs.)	3,40,000	2,00,000	1,45,000	-
Direct Wages (Rs.)	2,00,000	1,50,000	1,00,000	-
factory Overheads (Rs.)	(?)	(?)	(?)	-
Closing Stock (Rs.)	60,000	1,20,000	1,80,000	2,60,000
Inter process profit included in opening stock	-	10,000	11,000	20,000
Rate of Inter Process Profit	33 1/3 % of total cost price	20% on transfer price	25% on transfer price	-
Apparent Profit (Rs.)	2,00,000	(?)	(?)	(?)

Stocks in each process are valued at prime cost. Finished stock is valued at price at which it is received from the process - Y. Sales during the period was Rs. 30,00,000. In each process, factory overheads are 10 % of works cost.

Prepare:

1. Each Process Account
2. Finished Stock Account
3. Statement of Actual Profit Realized
4. Value of stock for balance sheet

OR

1. Opening stock of WIP - 12,000 units, its total cost Rs. 4,90,500
Degree of completion:
Material.....100%
Wages.....80%
Overheads.....70%
  2. Transferred from Process - I: 88000 units, its total cost Rs. 21,00,000
  3. Scrapped units: 500
  4. Transferred to Process - III :..... 87000 units
  5. Closing stock of WIP units.....(?)
Degree of completion:
Material.....90%
Wages.....75%
Overheads.....60%
1. Expenses of Process II:
Materials..... Rs. 8,20,000
Wages..... Rs. 12,43,500
Overheads..... Rs. 8,26,000
  2. Scrapped value of wastage is Rs. 5 per unit
  3. As per cost sheet, per unit cost of Material -1 is Rs. 25, its total equivalent units is 83,000.

From the above information Prepare:

1. Statement of Equivalent units
2. Cost sheet per unit
3. Statement of valuation
4. Process - II Account
5. Abnormal Loss/Gain Account

Q.3 Arjun Ltd manufactures three items A, B and C. Information about production is as follows:

14

Particular	A	B	C	Total
Direct Material (Per Unit Rs.)	20	25	10	-
Direct Labour (Per Unit Rs.)	10	15	10	-
Direct Labour Hour (Per Unit)	1	2	1	30,000
Machine Hour (Per Unit)	2	3	2	50,000
No. of Production Runs	10	15	15	40
No. of Order Deliveries	25	35	10	70
No. of receipts on the basis of raw materials (units x production runs)	40	60	150	250
No. of production orders	35	30	15	80
Production and Sales (Units)	5,000	10,000	5,000	20,000
Selling Price per unit (Rs.)	80	120	85	-
Raw Material Usage (Units)	4	4	10	-

Overhead Costs (Rs.)

Set-up related activities	50,000
Machine related activities	4,00,000
Receiving activities	2,50,000
Packing related activities	2,10,000
Engineering activities	80,000
Total	9,90,000

The overhead expenses depend on labour hours. Find out total and Per Unit cost and profit as per Traditional and Activities Based Costing.

OR

Rajhans Company manufactures three products X, Y and Z. Its information given as below:

14

Particulars	X	Y	Z
Production (Units)	15,000	30,000	45,000
Direct Material Per Unit Cost (Rs.)	100	80	60
Direct Labour Per Unit Cost (Rs.)	60	80	100
Labour Hours Per Unit	6	8	10
Machine Hours Per Unit	8	8	14
Nos. of Purchase Requisition	1800	2700	3000
Nos. of Machine Set ups	250	350	400

- Total production overheads Rs. 28,89,000 split into two departments:
- Department -1 Rs. 14,04,000 (This Dept. is labour intensive)
- Department - 2 Rs. 14,85,000 (This Dept. is machine intensive)
- Total labour hours in Department -1: 7,80,000
- Total machine hours in Department - 2: 9,90,000
- Production overhead split into two Dept. - Rs. 28,89,000
- Receiving and Inspection Rs. 10,98,600
- Production scheduling and machines setup Rs. 17,90,400

You are required to prepare total and per unit cost as per Traditional Method and Activity Based Costing Method.

Q.4 Write Short Notes (Any Two) ...

12

1. Inter Process Profit
2. Importance of Value Chain Analysis
3. Forms of Market Efficiency
4. Concept of Dow Theory

*****

Q.1 માંગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (કોઈ પણ બે).

10

A. નીચે આપેલ ખરેખર મળેલ નફાના પત્રકમાં ખૂટતી રકમો પૂર્ણ કરી ફરીથી ખરેખર મળેલ નફાનું પત્રક તૈયાર કરો :

ખરેખર મળેલ નફાનું પત્રક

વિગત	દેખીતો નફો રૂ.	શરૂનાં સ્ટોકમાં નફો રૂ.	છે.સ્ટોકમાં નફો રૂ.	તફાવત રૂ.	ખરેખર નફો રૂ.
પ્રક્રિયા -1	(?)	-	-	-	(?)
પ્રક્રિયા -2	25,000	2,500	(?)	(?)	25,500
પ્રક્રિયા -3	(?)	6,250	(?)	-2500	35,000
તૈયાર માલ	50,000	(?)	11,250	(?)	46,250
	1,18,750	(?)	(?)	(?)	1,13,000

B. નીચેની માહિતી પરથી પૂર્ણ એકમોનું પત્રક તૈયાર કરો
પ્રક્રિયા - A ની માહિતી નીચે મુજબ છે:

(1)	યાલુ કામના શરૂઆતના સ્ટોકના એકમો -	(?)
	પૂર્ણતાની કક્ષા:	
	માલસામાન.....	90%
	પ્રત્યક્ષ મજૂરી	60%
	પરોક્ષ ખર્ચ	50%
(2)	દાખલ કરેલી માલસામગ્રી..	6000 units
(3)	ભંગારમાં કાઢી નાખેલા એકમો	250
	પૂર્ણતાની કક્ષા:	
	માલસામાન	100%
	મજૂરી.....	80%
	પરોક્ષ ખર્ચ.....	70%
(4)	અસામાન્ય વધારાના એકમો.....	250
(5)	સામાન્ય બગાડ. ઉત્પાદનના	
(6)	યાલુ કામનો આખર સ્ટોક-.....	2000 એકમો
	પૂર્ણતાની કક્ષા:	
	માલસામાન.....	100%
	મજૂરી.....	75%
	પરોક્ષ ખર્ચ	60%

C. પ્રવૃત્તિ આધારિત પડતર પદ્ધતિનું મહત્વ

Q.2 એક વસ્તુ તૈયાર માલ ખાતે લઈ જતા પહેલા ત્રણ પ્રક્રિયામાંથી પસાર થાય છે.....
માર્ચ 2024 ના મહિનાની નીચેની માહિતી શ્રી ગજનંદ લિ. નાં યોપડામાંથી લેવામાં આવી છે:

14

વિગત	પ્રક્રિયા - J	પ્રક્રિયા - O	પ્રક્રિયા - Y	તૈયાર માલ
શરૂઆતનો સ્ટોક (રૂ.)	60,000	50,000	55,000	2,00,000
પ્રત્યક્ષ માલસામાન (રૂ.)	3,40,000	2,00,000	1,45,000	-
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	2,00,000	1,50,000	1,00,000	-
કારખાનાના પરીક્ષ ખર્ચા	(?)	(?)	(?)	-
આખર સ્ટોક (રૂ.)	60,000	1,20,000	1,80,000	2,60,000
શરૂઆતના સ્ટોકમાં સમાયેલ આંતર પ્રક્રિયા નફો	-	10,000	11,000	20,000
આંતર પ્રક્રિયા નફાનો દર	પડતર કિંમત પર 33 1/3 %	ફેરબદલી કિંમત પર 20%	ફેરબદલી કિંમત પર 25%	-
ફેરબદલી નફો (દેખીતો નફો)	2,00,000	(?)	(?)	(?)

દરેક પ્રક્રિયામાં સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન પ્રાથમિક પડતરે કરવામાં આવે છે. જ્યારે તૈયાર માલનો સ્ટોક પ્રક્રિયા - ' Y ' માંથી જે કિંમતે ફેરબદલી થાય છે તે કિંમતે ગણવામાં આવે છે. આ મહિના દરમિયાન વેચાણ રૂ. 30,00,000 થયું હતું. દરેક પ્રક્રિયામાં કારખાના પરીક્ષ ખર્ચ કારખાના પડતરના 10 % છે.
તૈયાર કરો:

- (1) દરેક પ્રક્રિયાનાં ખાતા
- (2) તૈયાર માલના સ્ટોકનું ખાતું
- (3) ખરેખર મળેલ નફાનું પત્રક
- (4) પાકા સરવૈયાનાં હેતુસર સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન

અથવા

શ્રી વિવેકાનંદ લિ.ની પ્રક્રિયા - II અંગેની જાન્યુ 2024 ની વિગતો નીચે મુજબ છે.....

14

(1) યાલુ કામનાં શરૂનાં સ્ટોકના એકમો - 12,000, કુલ પડતર રૂ. 4,90,500

પૂર્ણતાની કક્ષા:

માલસામાન..... 100 %

મજૂર.....80 %

પરીક્ષ ખર્ચા 70%

(2) પ્રક્રિયા - I માંથી ફેરબદલ કરેલ એકમો - 88000, જેની કુલ પડતર રૂ. 21,00,000

(3) ભંગારમાં કાઢી નાંખેલા એકમો.....3,000

(4) પ્રક્રિયા - III ખાતે લઈ ગયા - 87,000 એકમો

(5) યાલુ કામનાં આખરનાં સ્ટોકના એકમો ..... (?)

પૂર્ણતાની કક્ષા:

માલસામાન 90%

મજૂરી..... 75%

પરોક્ષ ખર્ચ.....60%

(1) પ્રક્રિયા - II નાં ખર્ચાઓ:

માલસામાન રૂ. 8,20,000

મજૂરી રૂ. 12,43,500

પરોક્ષ ખર્ચ રૂ. 8,26,000

(2) બગાડની ભંગારની ઉપજ એ. દીઠ રૂ. 5 છે.

(3) પડતર પત્રક મુજબ માલસામાન - I ની એ. દીઠ પડતર રૂ. 25 ગણેલ છે. જેનાં પૂર્ણ એકમો 83,000 છે.

ઉપરની માહિતી પરથી તૈયાર કરો :

(1) પૂર્ણ એકમોની ગણતરી દર્શાવતું પત્રક

(2) એકમદીઠ પડતર દર્શાવતું પત્રક

(3) મૂલ્યાંકન પત્રક

(4) પ્રક્રિયા - II નું ખાતું

(5) અસામાન્ય બગાડ/વધારાનું ખાતું

Q.3 અર્જુન લિ.ત્રણ વસ્તુઓ A, B અને C નું ઉત્પાદન કરે છે. જે અંગેની માહિતી નીચે મુજબ છે....

14

વિગત	A	B	C	કુલ
પ્રત્યક્ષ માલસામાન ખર્ચ (એ. દીઠ રૂ.)	20	25	10	-
પ્રત્યક્ષ મજૂરી ખર્ચ (એ. દીઠ રૂ.)	10	15	10	-
પ્રત્યક્ષ મજૂર કલાકો (એ. દીઠ)	1	2	1	30,000
યંત્ર કલાકો (એ. દીઠ)	2	3	2	50,000
ઉત્પાદન બેચની સંખ્યા	10	15	15	40
ઓર્ડર ડિલિવરીની સંખ્યા	25	35	10	70
માલસામાન આવકની સંખ્યા (કાયા માલના આધારે) (એકમો x ઉત્પાદન બેચની સંખ્યા)	40	60	150	250
ઉત્પાદિત ઓર્ડરની સંખ્યા	35	30	15	80
ઉત્પાદન અને વેચાણના એકમો	5,000	10,000	5,000	20,000
વેચાણ કિંમત (એ. દીઠ રૂ.)	80	120	85	-
કાયા માલનો વપરાશ (એકમો)	4	4	10	-

પરોક્ષ ખર્ચાઓ (રૂ.) :

ગોઠવણી સંબંધી પ્રવૃત્તિની પડતર	50,000
યંત્ર સંબંધિત પ્રવૃત્તિની પડતર	4,00,000
મા.સા. આવક સંબંધિત પ્રવૃત્તિની પડતર	2,50,000
પેકિંગ સંબંધિત પ્રવૃત્તિની પડતર	2,10,000
એન્જિનિયરિંગ પ્રવૃત્તિની પડતર	80,000
કુલ	9,90,000

પરોક્ષ ખર્ચાઓ મજૂર કલાકો પર આધારિત છે.
પ્રણાલિકાગત અને પ્રવૃત્તિ આધારિત પડતર પધ્ધતિને આધારે કુલ અને એ.દીઠ પડતર અને નફો શોધો.

અથવા

રાજહંસ કંપની ત્રણ ઉત્પાદનો X, Y અને Z નું ઉત્પાદન કરે છે. તેની માહિતી નીચે મુજબ છે

14

વિગત	X	Y	Z
ઉત્પાદન (એકમો)	15,000	30,000	45,000
એકમદીઠ મા.સા.ખર્ચ (રૂ.)	100	80	60
એ.દીઠ મજૂરી ખર્ચ (રૂ.)	60	80	100
એ.દીઠ મજૂર કલાક	6	8	10
એ.દીઠ યંત્ર કલાક	8	8	14
ખરીદની માંગણીની સંખ્યા	1800	2700	3000
યંત્ર ગોઠવણીની સંખ્યા	250	350	400

- કુલ ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચ રૂ. 28,89,000 છે જે બે વિભાગો વચ્ચે વહેંચાયેલા છે.
- વિભાગ-1 : રૂ. 14,04,000 (આ વિભાગ શ્રમ સંચાલિત છે)
- વિભાગ-2 : રૂ. 14,85,000 (આ વિભાગ યંત્ર સંચાલિત છે)
- વિભાગ-1 માં કુલ મજૂર કલાકો – 7,80,000
- વિભાગ-2 માં કુલ યંત્ર કલાકો – 9,90,000
- કુલ ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચ જે બે વિભાગમાં વિભાજિત - રૂ. 28,89,000
- મા.સા. પ્રાપ્તિ અને તપાસ : રૂ. 10,98,600
- ઉત્પાદન સમયપત્રક અને યંત્ર ગોઠવણી : રૂ. 17,90,400

ઉપરની માહિતી પરથી પરંપરાગત પદ્ધતિ અને પ્રવૃત્તિ આધારિત પડતર પધ્ધતિ મુજબ એ.દીઠ અને કુલ પડતર દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

Q.4 ટૂંકનોંધ લખો (કોઈ પણ .....)

12

1. આંતરપ્રક્રિયા નફો
2. મૂલ્ય સાંકળ વિશ્લેષણની ઉપયોગિતા
3. બજાર કાર્યક્ષમતાના સ્વરૂપો
4. SAU થીયરીનો ખ્યાલ

*****END*****

2108060103066006
EXAMINATION OCTOBER 2024
MASTER OF COMMERCE (THIRD SEMESTER)
FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING - IX

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks:50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination: **MASTER OF COMMERCE (FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING) (THIRD SEMESTER)**
  - b. Name of the Subject: **FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING - IX**
  - c. Subject Code No: **2108060103066006**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max. Marks:50]

Q.1 Give the answer as per instruction (Any Two) .....

10

A. Fill up missing figures in following given statement of actual profit and re-prepare a statement of actual profit:

Statement of Actual Profit

Particular	Apparent Profit Rs.	Profit in Opening Stock Rs.	Profit in Closing Stock Rs.	Difference Rs.	Actual Profit Rs.
Process - 1	(?)	-	-	-	(?)
Process - 2	25,000	2,500	(?)	(?)	25,500
Process - 3	(?)	6,250	(?)	-2500	35,000
Finished Stock	50,000	(?)	11,250	(?)	46,250
	1,18,750	(?)	(?)	(?)	1,13,000

B. From the following information, prepare statement of equivalent units:

The details of Process - A are as follows:

- (1) Opening stock of WIP - ..... (?)
 Degree of completion:
 Material..... 90%
 Direct Wages 60%
 Overheads 50%
- (2) Units introduced into this process ..... 6000 units
- (3) Units scrapped 250
 Degree of completion:

Material.....	100%
Wages.....	80%
Overheads.....	70%
(4) Units of abnormal gain.....	250
(5) Normal loss is 10% of production	
(6) Closing stock of WIP-.....	2000 units
Degree of completion:	
Material.....	100%
Wages.....	75%
Overheads	60%

C. Importance of Activity Based Costing

Q.2 One product passes through three processes before transferred to finished stock.....The following information obtained from the books of Shree Gajanand Ltd for the month of March 2024.

14

Particulars	Process - J	Process - O	Process - Y	Finished stock
Opening stock (Rs.)	60,000	50,000	55,000	2,00,000
Direct Materials (Rs.)	3,40,000	2,00,000	1,45,000	-
Direct Wages (Rs.)	2,00,000	1,50,000	1,00,000	-
factory Overheads (Rs.)	(?)	(?)	(?)	-
Closing Stock (Rs.)	60,000	1,20,000	1,80,000	2,60,000
Inter process profit included in opening stock	-	10,000	11,000	20,000
Rate of Inter Process Profit	33 1/3 % of total cost price	20% on transfer price	25% on transfer price	-
Apparent Profit (Rs.)	2,00,000	(?)	(?)	(?)

Stocks in each process are valued at prime cost. Finished stock is valued at price at which it is received from the process - Y. Sales during the period was Rs. 30,00,000. In each process, factory overheads are 10 % of works cost.

Prepare:

1. Each Process Account
2. Finished Stock Account
3. Statement of Actual Profit Realized
4. Value of stock for balance sheet

OR

1. Opening stock of WIP - 12,000 units, its total cost Rs. 4,90,500
Degree of completion:
Material.....100%
Wages.....80%
Overheads.....70%
  2. Transferred from Process - I: 88000 units, its total cost Rs. 21,00,000
  3. Scrapped units: 500
  4. Transferred to Process - III :..... 87000 units
  5. Closing stock of WIP units.....(?)
Degree of completion:
Material.....90%
Wages.....75%
Overheads.....60%
1. Expenses of Process II:
Materials..... Rs. 8,20,000
Wages..... Rs. 12,43,500
Overheads..... Rs. 8,26,000
  2. Scrapped value of wastage is Rs. 5 per unit
  3. As per cost sheet, per unit cost of Material -1 is Rs. 25, its total equivalent units is 83,000.

From the above information Prepare:

1. Statement of Equivalent units
2. Cost sheet per unit
3. Statement of valuation
4. Process - II Account
5. Abnormal Loss/Gain Account

Q.3 Arjun Ltd manufactures three items A, B and C. Information about production is as follows:

14

Particular	A	B	C	Total
Direct Material (Per Unit Rs.)	20	25	10	-
Direct Labour (Per Unit Rs.)	10	15	10	-
Direct Labour Hour (Per Unit)	1	2	1	30,000
Machine Hour (Per Unit)	2	3	2	50,000
No. of Production Runs	10	15	15	40
No. of Order Deliveries	25	35	10	70
No. of receipts on the basis of raw materials (units x production runs)	40	60	150	250
No. of production orders	35	30	15	80
Production and Sales (Units)	5,000	10,000	5,000	20,000
Selling Price per unit (Rs.)	80	120	85	-
Raw Material Usage (Units)	4	4	10	-

Overhead Costs (Rs.)

Set-up related activities	50,000
Machine related activities	4,00,000
Receiving activities	2,50,000
Packing related activities	2,10,000
Engineering activities	80,000
Total	9,90,000

The overhead expenses depend on labour hours. Find out total and Per Unit cost and profit as per Traditional and Activities Based Costing.

OR

Rajhans Company manufactures three products X, Y and Z. Its information given as below:

14

Particulars	X	Y	Z
Production (Units)	15,000	30,000	45,000
Direct Material Per Unit Cost (Rs.)	100	80	60
Direct Labour Per Unit Cost (Rs.)	60	80	100
Labour Hours Per Unit	6	8	10
Machine Hours Per Unit	8	8	14
Nos. of Purchase Requisition	1800	2700	3000
Nos. of Machine Set ups	250	350	400

- Total production overheads Rs. 28,89,000 split into two departments:
- Department -1 Rs. 14,04,000 (This Dept. is labour intensive)
- Department - 2 Rs. 14,85,000 (This Dept. is machine intensive)
- Total labour hours in Department -1: 7,80,000
- Total machine hours in Department - 2: 9,90,000
- Production overhead split into two Dept. - Rs. 28,89,000
- Receiving and Inspection Rs. 10,98,600
- Production scheduling and machines setup Rs. 17,90,400

You are required to prepare total and per unit cost as per Traditional Method and Activity Based Costing Method.

Q.4 Write Short Notes (Any Two) ...

12

1. Inter Process Profit
2. Importance of Value Chain Analysis
3. Forms of Market Efficiency
4. Concept of Dow Theory

*****

Q.1 માંગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (કોઈ પણ બે).

10

A. નીચે આપેલ ખરેખર મળેલ નફાના પત્રકમાં ખૂટતી રકમો પૂર્ણ કરી ફરીથી ખરેખર મળેલ નફાનું પત્રક તૈયાર કરો :

ખરેખર મળેલ નફાનું પત્રક

વિગત	દેખીતો નફો રૂ.	શરૂનાં સ્ટોકમાં નફો રૂ.	છે.સ્ટોકમાં નફો રૂ.	તફાવત રૂ.	ખરેખર નફો રૂ.
પ્રક્રિયા -1	(?)	-	-	-	(?)
પ્રક્રિયા -2	25,000	2,500	(?)	(?)	25,500
પ્રક્રિયા -3	(?)	6,250	(?)	-2500	35,000
તૈયાર માલ	50,000	(?)	11,250	(?)	46,250
	1,18,750	(?)	(?)	(?)	1,13,000

B. નીચેની માહિતી પરથી પૂર્ણ એકમોનું પત્રક તૈયાર કરો
પ્રક્રિયા - A ની માહિતી નીચે મુજબ છે:

(1)	યાલુ કામના શરૂઆતના સ્ટોકના એકમો -	(?)
	પૂર્ણતાની કક્ષા:	
	માલસામાન.....	90%
	પ્રત્યક્ષ મજૂરી	60%
	પરોક્ષ ખર્ચા	50%
(2)	દાખલ કરેલી માલસામગ્રી..	6000 units
(3)	ભંગારમાં કાઢી નાખેલા એકમો	250
	પૂર્ણતાની કક્ષા:	
	માલસામાન	100%
	મજૂરી.....	80%
	પરોક્ષ ખર્ચ.....	70%
(4)	અસામાન્ય વધારાના એકમો.....	250
(5)	સામાન્ય બગાડ. ઉત્પાદનના	
(6)	યાલુ કામનો આખર સ્ટોક-.....	2000 એકમો
	પૂર્ણતાની કક્ષા:	
	માલસામાન.....	100%
	મજૂરી.....	75%
	પરોક્ષ ખર્ચ	60%

C. પ્રવૃત્તિ આધારિત પડતર પદ્ધતિનું મહત્વ

Q.2 એક વસ્તુ તૈયાર માલ ખાતે લઈ જતા પહેલા ત્રણ પ્રક્રિયામાંથી પસાર થાય છે.....
માર્ચ 2024 ના મહિનાની નીચેની માહિતી શ્રી ગજનંદ લિ. નાં યોપડામાંથી લેવામાં આવી છે:

14

વિગત	પ્રક્રિયા - J	પ્રક્રિયા - O	પ્રક્રિયા - Y	તૈયાર માલ
શરૂઆતનો સ્ટોક (રૂ.)	60,000	50,000	55,000	2,00,000
પ્રત્યક્ષ માલસામાન (રૂ.)	3,40,000	2,00,000	1,45,000	-
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	2,00,000	1,50,000	1,00,000	-
કારખાનાના પરીક્ષ ખર્ચા	(?)	(?)	(?)	-
આખર સ્ટોક (રૂ.)	60,000	1,20,000	1,80,000	2,60,000
શરૂઆતના સ્ટોકમાં સમાયેલ આંતર પ્રક્રિયા નફો	-	10,000	11,000	20,000
આંતર પ્રક્રિયા નફાનો દર	પડતર કિંમત પર 33 1/3 %	ફેરબદલી કિંમત પર 20%	ફેરબદલી કિંમત પર 25%	-
ફેરબદલી નફો (દેખીતો નફો)	2,00,000	(?)	(?)	(?)

દરેક પ્રક્રિયામાં સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન પ્રાથમિક પડતરે કરવામાં આવે છે. જ્યારે તૈયાર માલનો સ્ટોક પ્રક્રિયા - ' Y ' માંથી જે કિંમતે ફેરબદલી થાય છે તે કિંમતે ગણવામાં આવે છે. આ મહિના દરમિયાન વેચાણ રૂ. 30,00,000 થયું હતું. દરેક પ્રક્રિયામાં કારખાના પરીક્ષ ખર્ચ કારખાના પડતરના 10 % છે.
તૈયાર કરો:

- (1) દરેક પ્રક્રિયાનાં ખાતા
- (2) તૈયાર માલના સ્ટોકનું ખાતું
- (3) ખરેખર મળેલ નફાનું પત્રક
- (4) પાકા સરવૈયાનાં હેતુસર સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન

અથવા

શ્રી વિવેકાનંદ લિ.ની પ્રક્રિયા - II અંગેની જાન્યુ 2024 ની વિગતો નીચે મુજબ છે.....

14

(1) ચાલુ કામનાં શરૂનાં સ્ટોકના એકમો - 12,000, કુલ પડતર રૂ. 4,90,500

પૂર્ણતાની કક્ષા:

માલસામાન..... 100 %

મજૂર.....80 %

પરીક્ષ ખર્ચા 70%

(2) પ્રક્રિયા - I માંથી ફેરબદલ કરેલ એકમો - 88000, જેની કુલ પડતર રૂ. 21,00,000

(3) ભંગારમાં કાઢી નાંખેલા એકમો.....3,000

(4) પ્રક્રિયા - III ખાતે લઈ ગયા - 87,000 એકમો

(5) ચાલુ કામનાં આખરનાં સ્ટોકના એકમો ..... (?)

પૂર્ણતાની કક્ષા:

માલસામાન 90%

મજૂરી..... 75%

પરોક્ષ ખર્ચ.....60%

(1) પ્રક્રિયા - II નાં ખર્ચાઓ:

માલસામાન રૂ. 8,20,000

મજૂરી રૂ. 12,43,500

પરોક્ષ ખર્ચ રૂ. 8,26,000

(2) બગાડની ભંગારની ઉપજ એ. દીઠ રૂ. 5 છે.

(3) પડતર પત્રક મુજબ માલસામાન - I ની એ. દીઠ પડતર રૂ. 25 ગણેલ છે. જેનાં પૂર્ણ એકમો 83,000 છે.

ઉપરની માહિતી પરથી તૈયાર કરો :

(1) પૂર્ણ એકમોની ગણતરી દર્શાવતું પત્રક

(2) એકમદીઠ પડતર દર્શાવતું પત્રક

(3) મૂલ્યાંકન પત્રક

(4) પ્રક્રિયા - II નું ખાતું

(5) અસામાન્ય બગાડ/વધારાનું ખાતું

Q.3 અર્જુન લિ.ત્રણ વસ્તુઓ A, B અને C નું ઉત્પાદન કરે છે. જે અંગેની માહિતી નીચે મુજબ છે....

14

વિગત	A	B	C	કુલ
પ્રત્યક્ષ માલસામાન ખર્ચ (એ. દીઠ રૂ.)	20	25	10	-
પ્રત્યક્ષ મજૂરી ખર્ચ (એ. દીઠ રૂ.)	10	15	10	-
પ્રત્યક્ષ મજૂર કલાકો (એ. દીઠ)	1	2	1	30,000
યંત્ર કલાકો (એ. દીઠ)	2	3	2	50,000
ઉત્પાદન બેચની સંખ્યા	10	15	15	40
ઓર્ડર ડિલિવરીની સંખ્યા	25	35	10	70
માલસામાન આવકની સંખ્યા (કાયા માલના આધારે) (એકમો x ઉત્પાદન બેચની સંખ્યા)	40	60	150	250
ઉત્પાદિત ઓર્ડરની સંખ્યા	35	30	15	80
ઉત્પાદન અને વેચાણના એકમો	5,000	10,000	5,000	20,000
વેચાણ કિંમત (એ. દીઠ રૂ.)	80	120	85	-
કાયા માલનો વપરાશ (એકમો)	4	4	10	-

પરોક્ષ ખર્ચાઓ (રૂ.) :

ગોઠવણી સંબંધી પ્રવૃત્તિની પડતર	50,000
યંત્ર સંબંધિત પ્રવૃત્તિની પડતર	4,00,000
મા.સા. આવક સંબંધિત પ્રવૃત્તિની પડતર	2,50,000
પેકિંગ સંબંધિત પ્રવૃત્તિની પડતર	2,10,000
એન્જિનિયરિંગ પ્રવૃત્તિની પડતર	80,000
કુલ	9,90,000

પરોક્ષ ખર્ચાઓ મજૂર કલાકો પર આધારિત છે.
પ્રણાલિકાગત અને પ્રવૃત્તિ આધારિત પડતર પધ્ધતિને આધારે કુલ અને એ.દીઠ પડતર અને નફો શોધો.

અથવા

રાજહંસ કંપની ત્રણ ઉત્પાદનો X, Y અને Z નું ઉત્પાદન કરે છે. તેની માહિતી નીચે મુજબ છે

14

વિગત	X	Y	Z
ઉત્પાદન (એકમો)	15,000	30,000	45,000
એકમદીઠ મા.સા.ખર્ચ (રૂ.)	100	80	60
એ.દીઠ મજૂરી ખર્ચ (રૂ.)	60	80	100
એ.દીઠ મજૂર કલાક	6	8	10
એ.દીઠ યંત્ર કલાક	8	8	14
ખરીદની માંગણીની સંખ્યા	1800	2700	3000
યંત્ર ગોઠવણીની સંખ્યા	250	350	400

- કુલ ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચ રૂ. 28,89,000 છે જે બે વિભાગો વચ્ચે વહેંચાયેલા છે.
- વિભાગ-1 : રૂ. 14,04,000 (આ વિભાગ શ્રમ સંચાલિત છે)
- વિભાગ-2 : રૂ. 14,85,000 (આ વિભાગ યંત્ર સંચાલિત છે)
- વિભાગ-1 માં કુલ મજૂર કલાકો – 7,80,000
- વિભાગ-2 માં કુલ યંત્ર કલાકો – 9,90,000
- કુલ ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચ જે બે વિભાગમાં વિભાજિત - રૂ. 28,89,000
- મા.સા. પ્રાપ્તિ અને તપાસ : રૂ. 10,98,600
- ઉત્પાદન સમયપત્રક અને યંત્ર ગોઠવણી : રૂ. 17,90,400

ઉપરની માહિતી પરથી પરંપરાગત પધ્ધતિ અને પ્રવૃત્તિ આધારિત પડતર પધ્ધતિ મુજબ એ.દીઠ અને કુલ પડતર દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

Q.4 ટૂંકનોંધ લખો (કોઈ પણ .....)

12

1. આંતરપ્રક્રિયા નફો
2. મૂલ્ય સાંકળ વિશ્લેષણની ઉપયોગિતા
3. બજાર કાર્યક્ષમતાના સ્વરૂપો
4. SAU થીયરીનો ખ્યાલ

*****END*****